

هشدار! هشدار و باز هم هشدار!

مروری بر روش‌های نمایشی در شرف شیوع در دوره پیش‌دبستانی

حول و حوش نیمه‌های مهرماه امسال، یکی از همکاران آموزگار که در کلاس اول ابتدایی یکی از مدارس نامی و اسم‌در کرده شمال شهر تهران با شهریه‌های چند میلیون تومانی تدریس می‌کند، در گفت‌وگویی که با من داشت، از اتفاقی در کلاس درس خود سخن گفت که در وهله اول فکر کردم شوخی می‌کند، ولی وقتی اصرار کردم و او هم اعلام کرد که در نقل حرف‌های دانش‌آموزش غلو نکرده است، سخنش را باور کردم. این خانم معلم می‌گفت: «در حال تدریس ریاضی کلاس اول ابتدایی در دهم - پانزدهم مهرماه بودم و طبیعی است که با توجه به گذشت چند جلسه از سال، هنوز به مفهوم یا هدف آموزشی‌ای که چندان هم برای بچه‌ها پیچیده باشد نرسیده بودم، که یکی از دانش‌آموزان دستش را بالا برد و گفت: «خانم اجازه! این چیزهایی که می‌گید تو کنکور هم می‌آید؟» شگفت‌زده شدم. بیخ کردم و به خودم نهیب زدم که واقعا در حال تولید و بازتولید چه آسیب‌هایی هستیم».

این خانم معلم از قرار، با خود آن پسر بچه حرف زده و از گفت‌وگو با او دریافته بود که این قبیل مباحث، از گفت‌وگوهای جاری و ساری در منزلشان است و پدر و مادرش از او خواسته‌اند که به حرف‌های معلمش با دقت گوش کند تا مشخص شود که کدام مباحث مهم‌اند و چرا. همچنین، به خوبی دقت کند تا متوجه شود چه چیزهایی در امتحانات همان سال و پایه‌های بعد و به‌ویژه در کنکور می‌آید و چرا! البته به گفته این خانم معلم، گفت‌وگوی بعدی او با مادر این پسر بچه، تلویحا حرف‌های این طفل اسیر در میان تفکرات غلط والدینش را تأیید کرده بود. به راستی، چه می‌کنیم؟ مگر کلاس اول ابتدایی و پیش‌دبستانی، محل آمادگی برای کنکور، مکانی برای برگزاری مسابقه و در مقیاسی وسیع‌تر استادیومی برای خودنمایی و نمایشی به نام «المپیاد پیش‌دبستانی» است؟ چرا پدر و مادرها اجازه نمی‌دهند که فرزندانشان به جای درغلطیدن در مسابقه‌های رقابتی بی‌سرانجام واحدهای پیش‌دبستانی، از بودن در مرکز پیش‌دبستانی و در کنار همسالان خود لذت ببرند و مشق زندگی کنند؟ پیش‌دبستان، محل آماده‌سازی و تطبیق کودک برای دوری از محیط کوچک خانواده و حضور در محیطی پیچیده و بزرگ‌تر به نام دبستان است. چرا اجازه

مگر کلاس اول ابتدایی و پیش‌دبستانی، محل آمادگی برای کنکور، مکانی برای برگزاری مسابقه و در مقیاسی وسیع‌تر استادیومی برای خودنمایی و نمایشی به نام «المپیاد پیش‌دبستانی» است

می‌دهیم از نخستین روزهای جدا شدن فرزندانمان از دامن پرمهر خانواده، آن‌ها را با انواع رقابت‌های حافظه‌محور و مسابقه‌های بی‌حاصل آزار و اذیت کنند؟ در این میان، وظیفه نهاد آموزش‌وپرورش و بخش‌های ستادی این وزارت‌خانه در تصحیح امور، چه چیزهایی است و چگونه باید باشد؟

ماه‌هاست وزیر آموزش‌وپرورش در هر مناسبتی از حاکمیت کتاب‌های کمک‌درسی و حل تمرین‌ها و تکرارهای بی‌پهلو و بی‌حاصل سخن می‌گوید و حتی از وجود مافیایی قدرتمند در این زمینه نام می‌برد که درصد تحمیق فرزندان ما و کشاندن آن‌ها به وادی روش‌های آموزشی غیرعلمی نخ‌نماست.

در این میان، اغلب مربیان و مدیران پیش‌دبستانی، خود و مراکز پیش‌دبستانی را مخاطب این سخنان وزیر و دیگر دست‌اندرکاران نظام آموزشی نمی‌دانند و فارغ‌البال از دیگر دوره‌های تحصیلی به کار خود ادامه می‌دهند، ولی وقتی فلان مؤسسه انتشاراتی، کتاب جامع پیش‌دبستانی خود را با رنگ و لعاب، در چند صد صفحه و با قیمتی نجومی منتشر می‌کند و مخاطبان کتاب را مربیان، خانواده‌ها

تصاویر گرافیکی و عکس‌های آماده اینترنتی یا تصاویر قهرمانان برنامه‌های تلویزیونی (مانند کلاه قرمزی، نخودی، باب اسفنجی، پسر شجاع، ادوارد دست قیچی و ...) تولید می‌شود و با کمال تعجب، محل فروشش نه کتاب‌فروشی‌های معتبر، بلکه دکه‌های روزنامه و سیگارفروشی و داروخانه‌ها و مکان‌هایی از این گونه است.

اینکه مدیر یک واحد پیش‌دبستانی، ناآگاهانه یا خدای ناکرده با تطمیع مالی (یا حتی اگر خوش‌بینانه تصور کنیم، با انگیزه دریافت امکانات یا کمک مالی برای بهبود وضع پیش‌دبستانی تحت مدیریت خود)، اجازه دهد که واحد پیش‌دبستانی به جولانگاه چنین شبه‌کتاب‌هایی تبدیل شود، علاوه بر اینکه قابل قبول نیست، نشان‌دهنده ضعف اطلاع‌رسانی و نبود آموزش‌های مناسب از سوی دست‌اندرکاران ستادی و صف آموزش و پرورش هم هست.

شاید ارائه مصدافی در این زمینه راه‌گشا باشد؛

مدیر یک واحد آموزشی پیش‌دبستانی وابسته به آموزش و پرورش در یکی از مناطق نسبتاً برخوردار تهران، هشت شبه‌کتاب به بچه‌ها داده بود که هر کدام ۸ تا ۱۲ صفحه داشتند و در مقابل، از اولیا بابت این کتاب‌ها و البته آن کتاب جامع پیش‌دبستانی، ۲۳۰ هزار تومان دریافت گرفته بود. وقتی بنا به دلایلی غیررسمی در مقام مشاور، نه ناظر و بازرس گزارش‌دهنده اداری، با هم گفت‌وگو می‌کردیم، کتاب‌ها را در مقابلش ورق زدیم و آن‌ها را از لحاظ قیمت و کیفیت با چند جلد کتاب پیش‌دبستانی انتشارات مدرسه، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و چند ناشر خصوصی فعال در دوره پیش‌دبستانی مقایسه کردیم. ابتدا مقاومت کرد و با اشاره به دلایلی چون افزایش قیمت کاغذ و چاپ و این قبیل موارد، گفت اصلاً هم زیاد نگرفته است، ولی وقتی قیمت پشت جلد کتاب‌های همراه خودم را با وجود کارهای کیفی انجام گرفته روی آن‌ها از جمله هزینه‌های ویرایش، تصویرسازی و... با کتاب‌های او مقایسه کردم، گفت: «تا به حال کسی با من درباره این موارد صحبت نکرده بود!»

این مدیر واحد پیش‌دبستانی آن قدر از قافله تعلیم و تربیت عقب بود که نخواستم از فهرستگان مرتبی که دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی در چارچوب ساماندهی منابع مکتوب، برای همه دوره‌های تحصیلی، از جمله پیش‌دبستانی، آماده، منتشر و حتی در سایت samanketab بارگذاری می‌کند، سخن بگویم. در هر صورت، مواظب باشیم که پکی، بی‌آلایشی و سلامت آموزش و تربیت در دوره پیش‌دبستانی را با بازچه‌ها و نمایش‌های آسیب‌زایی چون «المپیاد پیش‌دبستانی»، «کتاب‌های جامع (!) و کمک‌آموزشی ویژه پیش‌دبستان» و «شبه‌کتاب‌های مضر» لکه‌دار نکنیم. دوره پیش‌دبستان، همچون کودکان پیش‌دبستانی، باید بدون خدشه، سالم و عاری از هرگونه آسیب و عیبی باقی بماند.

مواظب باشیم

که پکی، بی‌آلایشی و سلامت آموزش و تربیت در دوره پیش‌دبستانی را با بازچه‌ها و نمایش‌های آسیب‌زایی چون «المپیاد پیش‌دبستانی»، «کتاب‌های جامع (!) و کمک‌آموزشی ویژه پیش‌دبستان» و «شبه‌کتاب‌های مضر» لکه‌دار نکنیم

و نوآموزانی می‌داند که هنوز خواندن و نوشتن نمی‌دانند، به عمق فاجعه پی می‌بریم و متوجه می‌شویم که شاید بعد از المپیاد پیش‌دبستانی، لقمه دیگری با نام «آزمون‌های هفتگی مراکز دبستانی را پیش‌دبستانی» را هم برایمان مهیا ساخته‌اند و اگر عاقلانه و عالمانه برخورد نکنیم، این لقمه چرب و مضر را به زور در حلقمان فرو خواهند کرد. این دوستان، کار خود را از این قبیل کارهای ضدعلمی هم فراتر برده و به تولید کتاب‌های مفهومی، آموزشی و داستانی نیز دست زده‌اند. در تعریف خواندنی‌های مناسب ویژه کودکان، علاوه بر کتاب، از مجلات، بروشورهای اطلاع‌رسانی و کاتالوگ‌ها هم نام می‌برند که این چند مورد آخری چندان مد نظرمان نیست. منظور ما کتاب است و البته شبه‌کتاب. در تألیف کتاب، علاوه بر نویسندگان (یا مترجم)، از یاری ویراستارها، گرافیست‌ها، متخصصان آماده‌سازی کتاب و دیگر کارشناسان هم استفاده می‌شود و ناشی‌شناسی شده که حوزه کاری‌اش کتاب کودک و نوجوان است، انتشار کتاب را بر عهده می‌گیرد، ولی شبه‌کتاب، در مدت زمانی کوتاه و بدون کوچک‌ترین زحمتی، با